

Oikeustapauskokoelma

EUROOPAN UNIONIN VIRKAMIESTUOMIOISTUIMEN TUOMIO
(toinen jaosto)
10 päivänä heinäkuuta 2014

Asia F-103/11

CG
vastaan
Euroopan investointipankki (EIP)

Henkilöstö — EIP:n henkilöstö — Työpaikkakiusaaminen — Tutkintamenettely — Pääjohtajan päätös olla ryhtymättä toimenpiteisiin kantelun johdosta — Tutkintakomitean lausunto — Työpaikkakiusaamisen virheellinen määrittely — Menettelytapojen tahallisuus — Työpaikkakiusaamista merkitsevien menettelytapojen ja oireiden olemassaolon toteaminen — Syy-yhteyttä ei ole selvitetty — Tutkintakomitean lausunnon epä johdonmukaisuus — Ilmeinen arviointivirhe — Virkavirheet — Salassapitovelvollisuus — Henkilötietojen suoja — Vahingonkorvauskanne

Aihe: SEUT 270 artiklaan perustuva kanne, jossa CG vaatii virkamiestuomioistuinta lähinnä kumoamaan Euroopan investointipankin (EIP tai jäljempänä pankki) pääjohtajan 27.7.2011 tekemän päätöksen olla ryhtymättä toimenpiteisiin hänen työpaikkakiusaamista koskevan kantelunsa johdosta ja velvoittamaan pankin korvaamaan aineellisen vahingon ja henkisen kärsimyksen, jonka hän katsoo itselleen aiheutuneen 27.7.2011 tehdyn päätöksen lainvastaisuudesta, työpaikkakiusaamisesta, jonka kohteeksi hän väittää joutuneensa, ja pankin syyksi luettavista virkavirheistä.

Ratkaisu: Euroopan investointipankin pääjohtajan 27.7.2011 tekemä päätös kumotaan. Euroopan investointipankki veloitetaan maksamaan CG:lle 35 000 euroa. Kanne hylätään muilta osin. Euroopan investointipankki vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se veloitetaan korvaamaan CG:lle aiheutuneet oikeudenkäyntikulut. Euroopan tietosuojavaltuutettu vastaa väliintulijana omista oikeudenkäyntikuluistaan

Tiivistelmä

1. Virkamiehet — Euroopan investointipankin toimihenkilöt — Väitettyyn työpaikkakiusaamiseen liittyvä sisäinen tutkinta — Lainvastainen tutkintakomitean lausunto — Pankin sisäisissä säännöissä vahvistetun työpaikkakiusaamisen määrittelyn noudattamatta jättäminen — Moititun käyttäytymisen ja oletetun uhrin oireiden välisen yhteyden selvittämättä jättäminen — Pääjohtajan päätös, joka on tehty kantelun käsittelyn päättämistä koskevan lausunnon perusteella — Ilmeinen arviointivirhe (Henkilöstösääntöjen 12 a artikla; Euroopan investointipankin henkilöstösääntöjen 3.6.1 artikla; Euroopan investointipankin ”ihmisarvoinen kohtelu työpaikalla” -käytännösääntöjen 2.1 artikla)

2. Virkamiehet — Euroopan investointipankin toimihenkilöt — Työpaikkakiusaaminen — Työpaikkakiusaamisen käsite — Itsetunnon ja itseluottamuksen vahingoittaminen — Kiusaajan loukkaavaa tarkoitusta koskevan vaatimuksen puuttuminen
(Henkilöstösääntöjen 12 a artikla; Euroopan investointipankin henkilöstösääntöjen 3.6.1 artikla; Euroopan investointipankin ”ihmisarvoinen kohtelu työpaikalla” -käytännösääntöjen 2.1 artikla)

3. Henkilöstökanne — Kumoamistuomio — Vaikutukset — Velvollisuus ryhtyä täytäntöönpanotoimiin — Tuomio, jolla kumotaan päätös olla ryhtymättä toimenpiteisiin työpaikkakiusaamista koskevan kantelun perusteella — Aineellista vahinkoa koskeva kantajan korvausvaatimus — Vaatimuksen ennakaisuus
(SEUT 266 artikla)

4. Henkilöstökanne — Vahingonkorvauskanne — Sellaisen riidanalaisen toimen kumoaminen, jolla ei varmisteta riittävää korvausta aiheutuneesta henkisestä kärsimyksestä — Vahinko, joka liittyy epävarmuuden ja huolestuneisuuden tilaan, johon kantaja oli joutunut sen vuoksi, että oli tehty päätös lopettaa hänen työpaikkakiusaamista koskevan kantelunsa käsittely
(SEUT 340 artiklan 2 kohta)

5. Tuomioistuinmenettely — Oikeudenkäyntikulujen vahvistaminen — Korvattavien oikeudenkäyntikulujen käsite — Asianajajan kulut, joita on aiheutunut työpaikkakiusaamista koskevan oikeudenkäyntiä edeltäneen tutkintamenettelyn aikana — Soveltamisalan ulkopuolelle jääminen
(Virkamiestuomioistuimen työjärjestyksen 86 ja 91 artikla)

6. Tuomioistuinmenettely — Väliintulo — Peruste, jota kantaja ei ole esittänyt — Tutkimatta jättäminen
(Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 40 artiklan neljäs kohta ja liitteessä I olevan 7 artiklan 1 kohta; virkamiestuomioistuimen työjärjestyksen 110 artiklan 3 kohta)

7. Virkamiehet — Euroopan investointipankin toimihenkilöt — Väitettyyn työpaikkakiusaamiseen liittyvä sisäinen tutkinta — Tilanne, jossa hallinto on toimittanut kantelun kokonaisuudessaan oletetulle kiusaajalle pankin sisäisen politiikan vastaisesti — Virkavirhe, joka aiheuttaa pankin vastuun syntymisen
(SEUT 340 artikla)

1. Virhe on ilmeinen, kun se on helposti havaittavissa ja voidaan todeta selvästi niiden arviointiperusteiden valossa, joiden käyttöä kyseessä oleva päätöksentekovalta edellyttää.

Tutkintakomitean lausunnon perustella tehtyä Euroopan investointipankin pääjohtajan päätöstä olla ryhtymättä toimenpiteisiin työpaikkakiusaamista koskevan kantelun johdosta rasittaa ilmeinen arviointivirhe, jos yhtäältä kyseisestä lausunnosta ilmenee, että väitetyjen kiusaajien käyttäytymistä ei ole tarkasteltu Euroopan investointipankin sisäisissä ohjeissa vahvistetun työpaikkakiusaamisen määritelmän valossa, ja toisaalta kyseinen lausunto ei ole johdonmukainen siltä osin kuin siinä todetaan samaan aikaan, että väitetyt kiusaajat ovat käyttäytyneet kantajan ilmoittamalla tavalla ja että kantajassa on ilmennyt työpaikkakiusaamisen oireita, selvittämättä, aiheutuivatko viimeksi mainitut ensin mainituista.

(ks. 66 ja 87 kohta)

Viittaukset:

Unionin yleinen tuomioistuin: tuomio Canga Fano v. neuvosto (T-281/11 P, EU:T:2013:252, 127 kohta)

Virkamiestuomioistuin: tuomio Canga Fano v. neuvosto (F-104/09, EU:F:2011:29, 35 kohta)

2. Kyseessä on Euroopan investointipankin ihmisarvoista kohtelua työpaikalla koskevan politiikan 2.1 artiklassa, luettuna yhdessä pankin henkilöstön käytännesääntöjen 3.6.1 artiklan kanssa, tarkoitettu työpaikkakiusaaminen, kun sanojen, menettelytapojen tai toimien seurauksena on objektiivisesti ollut henkilön itsetunnon tai itseluottamuksen vahingoittuminen.

Yhtäältä käytännesääntöjen 3.6.1 artiklassa tarkoitettujen sanojen, menettelytapojen tai toimien seurauksena on näet oltava uhrin itsetunnon ja itseluottamuksen vahingoittuminen. Toisaalta siltä osin kuin ei edellytetä, että kyseessä oleva käyttäytyminen on tahallista, ei vaadita sen osoittamista, että näiden sanojen, menettelytapojen tai toimien tarkoituksena on ollut loukata henkilön ihmisarvoa. Toisin sanoen kysymys voi olla työpaikkakiusaamisesta ilman, että vaaditaan sen osoittamista, että kiusaaja, tarkoituksena on ollut sanoillaan, menettelytavoillaan tai toimillaan loukata tahallisesti uhria.

(ks. 69 kohta)

3. Tuomioistuimen suorittaman päätöksen kumoamisen vaikutuksesta kyseinen päätös poistetaan taannehtivasti oikeusjärjestyksestä ja silloin, kun kumottu päätös on jo pantu täytäntöön, sen vaikutusten poistaminen edellyttää sen oikeudellisen tilanteen palauttamista, jossa kantaja oli ennen kyseisen päätöksen tekemistä. Lisäksi SEUT 266 artiklan mukaisesti sen toimitelimen, jonka säädös on julistettu mitättömäksi, on toteutettava unionin tuomioistuimen tuomion täytäntöön panemiseksi tarvittavat toimenpiteet.

Koska unionin tuomioistuimet eivät voi ottaa etukäteen kantaa mahdollisen uuden tutkinnan päätelmiin niiden toimenpiteiden yhteydessä, jotka toimitelimen on toteutettava pannakseen täytäntöön tuomion, jolla kumotaan toimitelimen päätös lopettaa työpaikkakiusaamista koskevan kantelun käsitteleminen ilman toimenpiteitä, tätä toimitelintä ei voida tässä vaiheessa velvoittaa korvaamaan kantajalle aineellista vahinkoa, jota hän väittää kärsineensä. Tästä seuraa, ettei kantajan tätä koskevia vaatimuksia voida hyväksyä, koska ne ovat joka tapauksessa ennenaikaisia.

(ks. 97, 98 ja 115 kohta)

Viittaukset:

Virkamiestuuomioistuin: tuomio Kalmár v. Europol (F-83/09, EU:F:2011:66, 88 kohta)

4. Lainvastaisen toimen kumoaminen voi sellaisenaan olla asianmukainen ja lähtökohtaisesti riittävä korvaus henkisestä kärsimyksestä, joka tästä toimesta on voinut aiheutua, jollei kantaja osoita, että hänelle on aiheutunut henkistä kärsimystä, joka on erotettavissa kumoamisen perustana olevasta lainvastaisuudesta ja jota ei voida kokonaan korjata tällä kumoamisella. Epäoikeudenmukaisuuden tunne ja ahdistus, jota henkilölle aiheutuu siitä, että hänen on käytävä läpi oikeudenkäynti saadakseen oikeutensa tunnustetuiksi, voi muodostaa vahingon, joka voidaan päätellä pelkästään siitä seikasta, että hallinto on syyllistynyt lainvastaisuuksiin. Nämä vahingot ovat korvattavissa silloin, kun ne eivät tule hyvitettyiksi kyseessä olevan päätöksen kumoamisella.

Kun on kyse sellaisen päätöksen kumoamisesta, jolla on lopetettu kantajan työpaikkakiusaamista koskevan kantelun käsittely ilman hallinnollisia toimenpiteitä, kantaja joutui tämän päätöksen vuoksi epävarmuuden ja huolestuneisuuden tilaan, mistä aiheutui hänelle aineetonta vahinkoa, joka on erotettavissa päätöksen kumoamisen perusteena olevasta lainvastaisuudesta ja jota ei voida kokonaisuudessaan korvata pelkästään tämän päätöksen kumoamisella.

(ks. 99 ja 100 kohta)

Viittaukset:

Virkamiestuuomioistuin: tuomio CC v. parlamentti (F-9/12, EU:F:2013:116, 128 kohta), valitus vireillä unionin yleisessä tuomioistuimessa (tuomio T-457/13 P) ja tuomio CH v. parlamentti (F-129/12, EU:F:2013:203, 64 kohta)

5. Oikeudenkäyntimenettelyn aikana aiheutuneet asianajokulut ovat kuluja, jotka ovat korvattavissa virkamiestuomioistuimen työjärjestyksen 86 artiklassa ja sitä seuraavissa artikloissa määrätyn edellytyksin, ja niitä on käsiteltävä kyseisten artiklojen mukaisesti. Mitä tulee kiusaamista koskevan tutkintamenettelyn aikana aiheutuneisiin asianajokuluihin, saman työjärjestyksen 91 artiklan mukaisesti korvattavia kuluja ovat vain tuomioistuimessa käytyyn menettelyyn liittyvät kulut, mikä sulkee pois edeltävään vaiheeseen liittyvät kulut. Näin ollen tutkintamenettelyn aikana ennen oikeudenkäyntimenettelyä aiheutuneiden kulujen katsominen korvattavaksi vahingoksi vahingonkorvauskanteen yhteydessä olisi ristiriidassa sen kanssa, että kyseisen vaiheen aikana syntyneitä kuluja ei ole pidetty korvattavina kuluina. Kantaja ei voi siten saada vahingonkorvauskanteensa yhteydessä korvausta asianajajansa kuluista ja palkkioista, jotka ovat aiheutuneet tutkintamenettelyn aikana.

(ks. 117 kohta)

6. Vaikka unionin tuomioistuimen perussäännön 40 artiklan neljäs kohta, jota sovelletaan virkamiestuomioistuimessa käytävään oikeudenkäyntimenettelyyn kyseisen perussäännön liitteessä I olevan 7 artiklan 1 kohdan nojalla, ja virkamiestuomioistuimen työjärjestyksen 110 artiklan 3 kohta eivät ole esteenä sille, että väliintulija esittää tukemansa asianosaisen väitteisiin nähden uusia tai niistä poikkeavia perusteluita, jottei väliintulo rajoittuisi pelkästään kanteessa esitettyjen väitteiden toistoksi, ei kuitenkaan voida katsoa, että näissä määräyksissä sallitaan, että väliintulija muuttaa tai vääristää kanteessa määriteltyä oikeudenkäynnin kohdetta esittämällä uusia perusteita.

Koska väliintulija ei siis voi esittää perustetta, johon kannekirjelmä ei perustu, tällainen peruste on jätettävä tutkimatta.

(ks. 144 ja 145 kohta)

Viittaukset:

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin: tuomio BaByliss v. komissio (T-114/02, EU:T:2003:100, 417 kohta) ja tuomio SELEX Sistemi Integrati v. komissio (T-155/04, EU:T:2006:387, 42 kohta)

7. Kun kyseessä on työpaikkakiusaamista koskeva tutkintamenettely, Euroopan investointipankin ihmisarvoista kohtelua työpaikalla koskevan politiikan sanamuodosta ilmenee, että pankki ei ole noudattanut sitä luovuttaessaan kantajan muistion kokonaisuudessaan väitetylle kiusaajalle. Se teki näin ollen virheen, joka voi synnyttää sille sopimussuhteen ulkopuolisen vastuun.

Tutkintamenettely ei nimittäin voi johtaa suoraan väitettyyn kiusaajaan kohdistuvaan seuraamukseen, sillä kyseisestä seuraamuksesta voidaan päättää vasta kurinpitomenettelyn jälkeen. Näin ollen, kun otetaan huomioon, että tutkintamenettely ei voi johtaa väitetylle kiusaajalle vastaiseen toimeen, pankilla ei ole oikeutta ilmoittaa hänelle kaikkia kantajan henkilötietoja hänen puolustautumisoikeuksiensa kunnioittamiseksi.

Tässä yhteydessä se, että kantelija ei vastusta nimenomaisesti muistionsa luovuttamista, ei oikeuta pankkia toimimaan omien sisäisten sääntöjensä vastaisella tavalla.

Lisäksi silloin, kun muistio sisältää useita kantelijan henkilötietoja, erityisesti hänen terveydentilaansa koskevia tietoja, näiden henkilötietojen luovuttamisesta väitetylle kiusaajalle aiheutui kantelijalle henkistä kärsimystä.

(ks. 146–149 ja 151 kohta)

Viittaukset:

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin: tuomio X v. EKP (T-333/99, EU:T:2001:251)